

УТВЪРДИЛ:

Дата: 25.06.2025г.

Проф. д-р Бойчо Ланджов, дм
РЕКТОР НА МУ - СОФИЯ

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ЗА СПЕЦИАЛНОСТ

ДЕТСКА ПСИХИАТРИЯ

2025г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА ЗА СПЕЦИАЛНОСТ

„ДЕТСКА ПСИХИАТРИЯ“

1. Въведение

1.1 Наименование на специалността: **Детска психиатрия**

1.2 Дефиниция на специалността: Детската психиатрия е медицинска дисциплина за изследване, диагноза, лечение и превенция на психичните разстройства при деца и юноши.

1.3 Професионална квалификация на лицата, които имат право да се обучават по специалността: „**лекар**“

1.4 Продължителност на обучението: **4 (четири) години**

2. Учебният план включва и лекционния курс от 21 теми с продължителност от 1 месец. Практическото обучение по модулите по детска психиатрия се провежда на пълен работен ден. Модулите по психиатрия, детска неврология и педиатрия се провеждат съобразно индивидуалния план на специализанта.

3. Лекционен курс по теми:

1. Генетични и невробиологични аспекти на развитието. Психично развитие (Развитие на селективната привързаност; Когнитивно развитие; Психодинамични концепции; Регулация на за емоциите и поведението (темперамент)).
2. Фази на развитието. Семейството и семейния жизнен цикъл.
3. Проспективни и лонгитудинални проучвания. Психопатологични симптоми, континуитет и дисконтинуитет.
4. Етиологични фактори за психичните разстройства при деца (Генетични фактори; Мозъчни нарушения; Неблагоприятни жизнени събития (ранна сепарация, negliжиране и др.); Мултипроблемни семейства).
5. Епидемиология на психичните разстройства. Нозология и класификации в детската психиатрия. Общомедицински инструментални и параклинични изследвания.
6. Психологични изследвания.
7. Разстройства от аутистичния спектър.
8. Специфични разстройства на развитието (езикови, моторни, обучителни).
9. Интелектуални дефицити (Умствено изоставане) – проблеми и предизвикателства на дефиницията и диагнозата.
10. Хиперкинетични разстройства /ADHD/. Разстройства на поведението. Обсесивно-компулсивно разстройство.

11. Емоционални разстройства при деца и юноши.
12. Особенности на посттравматичното стресово разстройство (PTSD) при деца. Дисоциативни и соматоформни разстройства.
13. Психотични разстройства в детска и юношеска възраст. Злоупотреба с ПАВ.
14. Адаптационно разстройство. Формиране на идентитета. Суицидно себенараняващо поведение.
15. Хранителни разстройства.
16. Медикаментозна терапия: Особенности на фармакокинетиката при деца и юноши. Принципи на психофармакотерапията.
17. Психотерапевтични и психосоциални интервенции: индивидуална терапия, фамилна терапия и груповая терапия.
18. Психотерапевтични и психосоциални интервенции: консултиране на родители (съветване), родителски тренинг и кризисни интервенции в детска и юношеска възраст.
19. Детският психиатър като експерт и консултант, работа в общността: Психиатрични и психологични аспекти на боледуването; Нарушения вследствие на negliжиране или злоупотреба с дете; Консултиране във връзка с обучителни и дисциплинарни трудности в образованието.
20. Детският психиатър като експерт и консултант, работа в общността: Детският психиатър като експерт в съда; Сътрудничество със социалните служби, консултиране.
21. Особенности в организацията на детската психиатрична помощ и на мултиинституционалното сътрудничество: грижи за децата с увреждания; проблемът за правата на децата и юношите; специфични въпроси свързани с бедствия, злоупотреби, терористични заплахи и масови атаки; специфични проблеми, свързани с миграцията, бежанците и мултикултурните общности.

4. Минимален задължителен брой практически дейности (изследвания, манипулации и др.)

УЧЕБЕН ПЛАН				
ПРАКТИЧЕСКИ МОДУЛИ				
№	Модул	Срок	Теми и умения	База
1	Обща психиатрия	12м. 4 м 6м 1м	<u>Включва:</u> Базисни умения Клиничен опит болнично (24ч.) лечение, спешна психиатрия Клиничен опит – дневно лечение	Акредитирана база за специализация по психиатрия,

		1м	Клиничен опит – консултативна психиатрия	
2	Детска психиатрия	32м	<u>Включва:</u> -	Акредитирана база за специализация по детска психиатрия.
		20м	Дневни програми, консултиране и кризисни интервенции	Акредитирани клиники, детски стационарни отделения за специализация по детска психиатрия. Минимум 6 месеца в акредитирана университетска клиника по детска психиатрия.
		12м	24-часови програми, клиничен опит и работа в стационарно отделение	
3	Консултативна-лиезон детска психиатрия	4 м	<u>Включва:</u>	Акредитирана база за специализация по детска неврология.
		2м	Детска неврология	Акредитирана база за специализация по детски болести
		2м	Детски болести – включва кърмаческо психично здраве и психиатрия на ранната възраст	
Общо – 48 месеца.				

Минимален брой случаи според възрастовите етапи на детството и юношеството от 0 до 18г.	Брой
• деца до 3г.	3
• 3-7г.	3
• Начална училищна възраст	3
• Юноши	3

5. Задължителни колоквиуми - общо 8 (2 в обучението по обща психиатрия и 6 по време на обучението по детска психиатрия)

По време на практическо обучение в база по **обща психиатрия** (12м.), специализантите по детска психиатрия участват в теоретичното обучение и полагат 2 колоквиума по следните теми:

1. Афективни разстройства
2. Психози – остри и хронични

Задължителни колоквиуми по детска психиатрия

1. Психопатология на развитието, разстройства на психичното развитие.
2. Емоционални и поведенчески разстройства в детска и юношеска възраст.
3. Психотични разстройства в юношеска и детска възраст.
4. Терапевтични интервенции – медикаментозна терапия
5. Терапевтични интервенции - психосоциални и психотерапевтични подходи, превенция.
6. Рисково поведение на деца и юноши, спешни състояния в детската психиатрия, колаборация с други сектори.

6. Знания, умения и компетентности, които специализантът следва да придобие

Професионалната идентичност на детския психиатър се изгражда както в непосредствената работа с деца, юноши и техните семейства, така и в колаборацията с други професионалисти и институции, които имат отношение към детското здраве, психичното развитие и благополучие.

- ✧ Да познават задълбочено научно доказаните теории и концепции за възникването, психопатологията и клиниката на психичните разстройства във възрастта от 0 до 18г.
- ✧ Да имат умения за диагностициране чрез интервю с родителите и психиатрично изследване на детето в различни възрасти. Да използват адекватно соматични прегледи, инструментални и лабораторни изследвания.
- ✧ Да имат умения и компетентност да правят прогнози за хода и протичането на психопатологичните прояви.
- ✧ Да познават актуалните данни за разпространението на психичните разстройства при деца и юноши, както и техните културални, контекстуални и възрастови особености.
- ✧ Да могат да използват компетентно психофармакологични медикаменти или други биологични методи, приложими при деца и юноши.
- ✧ Да имат психотерапевтични умения и компетентност за психотерапевтични интервенции и терапевтично съветване, консултиране и тренинг на родителите и детето.
- ✧ Да познават организацията и обхвата на програмите за обслужване на деца и юноши в педиатричните медицински специалности, както и на немедицинските услуги и дейности (социални и образователни услуги и услугите, осигурени от НПО).

- ✧ Да познават законите с отношение към детството и изискванията за спазване за човешките права
- ✧ Да познават международните приетите договори и конвенции относно правата на децата.
- ✧ Да развият компетентност да изготвят съдебно-психиатрични експертизи, експертни становища и препоръки за социални служби и образователни институции.
- ✧ Да познават научната литература и актуалните научни постижения, както в медицината, така и в психологията и социалните науки.
- ✧ Да развият разбиране и базални умения за научно-изследователски дейности.
- ✧ Умение за работа и ръководене на мултидисциплинарен клиничен екип.
- ✧ Умения за постигане на пълноценно сътрудничество, кооперативност и поддържане на двустранен диалог и доверие с родителите.
- ✧ Умения за разпознаване на ситуация на криза (индивидуална, семейна, в по-широкото обкръжение на детето) и умения за прилагане на кризисни интервенции.
- ✧ Умения за компетентно дефиниране на най-добрия интерес на детето и отстояването му пред неговото обкръжение (вкл. родителите) и институциите.
- ✧ Добро познаване на международно приетите стандарти, правилата на добрата клинична практика и етичните норми на практикуване на детската психиатрия в различен контекст.

7. Конспект за държавен изпит за специалност ДЕТСКА ПСИХИАТРИЯ

1. Психично развитие. Развитийна психопатология – континуитет и дисконтинуитет
2. Биологично развитие и биопсихосоциален модел
3. Психопатология в кърмаческа и ранна детска възраст
4. Психопатология в училищна възраст
5. Психопатология в юношеска възраст
6. Епидемиология на детските и юношески психични разстройства
7. Методи на изследване в детската психиатрия – клинични и параклинични

8. Особености на психиатричното изследване на дете от предучилищна, училищна и юношеска възраст
9. Мултидисциплинарна оценка в детската психиатрия.
10. Диагноза, оценка и формулиране на случая в детската психиатрия
11. Нозология и класификацията в детската психиатрия – МКБ-10, DSM-5, МКБ-11.
12. Разстройства на психичното развитие – умствено изоставане
13. Разстройства от аутистичния спектър
14. Специфични разстройства на развитието
15. Разстройства на поведението – ADHD, НКD, опозиционно разстройство, поведенческо разстройство. Проблемно поведение в предучилищна възраст
16. Тревожни разстройства в детска и юношеска възраст
17. Соматоформни и дисоциативни разстройства в детска и юношеска възраст
18. Разстройства на половия идентитет в детска и юношеска възраст
19. Тикове и разстройство-стереотипни движения. Трихотиломания
20. Елиминативни разстройства
21. Разстройства на хранителното поведение при юноши и деца
22. Деструктивно и суицидно поведение при юноши и деца – оценка на риска и интервенции
23. Психичен “травматизъм” при деца и юноши. Психични разстройства, свързани с травматизъм. Интервенции
24. Шизофрения при юноши и деца
25. Разстройства на настроението при юноши и деца
26. Насилие и злоупотреба с деца – оценка на риска и интервенции
27. Рискови фактори, протективни фактори, житейски събития и ситуации от значение за детското психично здраве.
28. Консултиране, съветване на родители и кризисни интервенции в детската психиатрия. Спешни състояния в детската психиатрия

29. Психофармакотерапия и биологично ориентирани интервенции в детската психиатрия
30. Психотерапия и психосоциални интервенции в детската психиатрия
31. Експертна дейност в детската психиатрия. Съдебно-психиатрични аспекти на детската психиатрия
32. Детска психиатрия-етични и деонтологични аспекти
33. Превенция в детската психиатрия и промоция на детското психично здраве.
34. Детската психиатрия в системата за здравни грижи и в системите от грижи за деца и юноши. Системи и нива на грижи /континуум от грижи/ в детската психиатрия.
35. Детската психиатрия в общността – колаборация с образователни, социални, съдебни, полицейски институции, НПО, лиезон-детска психиатрия